

Poročilo o simpoziju Vegetacija Slovenije in sosednjih območij 2001

Simpozij je potekal od 22. do 24. novembra 2001 v prostorih Gozdarskega inštituta Slovenije v Ljubljani. Organizirala sta ga Botanično društvo Slovenije in Biološki inštitut Jovana Hadžija Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Simpozij je bil posvečen obletnicam treh znanstvenikom, ki delujejo na Biološkem inštitutu Jovana Hadžija in so s svojim delom bistveno pripomogli k razvoju inštituta ter se uveljavili tudi v širšem slovenskem prostoru in tudi zunaj naših meja; 80-letnici palinologa akad. dr. Alojza Šerclja ter 70-letnicama fitocenologov akad. dr. Mitje Zupančiča in dr. Lojzeta Marinčeka.

Program je bil sestavljen iz uvodnega dela in znanstvenega dela.

V uvodnem delu sta dobrodoščilo udeležencem in čestitke slavljencem izrekla predsednica Slovenske akademije znanosti in umetnosti akad. prof. dr. France Bernik in predsednica Botaničnega društva Slovenije prof. Metka Škornik. V nadaljevanju so o življenju in delu slavljencev spregovorili akad. dr. Mitja Zupančič, dr. Igor Dakskobler in dr. Andraž Čarni. Ob koncu uvodnih predavanj je slavljence nagovoril tudi prof. Dr. Helmut Hartl iz Salzburške univerze ter jim podaril Vegetacijsko karto Koroške.

Akademik dr. Šercelj se je rodil 8.12.1921 na Gornjem Polju pri Dolenjskih Toplicah. Diplomiral je na biološkem oddelku Filozofske fakultete iz biologije in geologije leta 1948 in tu tudi doktoriral leta 1961. Leta 1966 se je habilitiral za izrednega profesorja na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo. Leta 1954 se je zaposlil na SAZU in ustanovil palinološki laboratorij, ki je bil kasneje priključen Biološkemu inštitutu J. H. ZRC SAZU. Upokojil se je leta 1989 kot znanstveni svetnik. Leta 1989 je bil izvoljen za izrednega in leta 1997 za rednega člana SAZU.

Akademik Šercelj se je ukvarjal s preučevanjem zgodovine vegetacije v kvartarju na podlagi palinoloških raziskav. Na podlagi ostankov peloda, ki se je ohranil v glini, šoti in jezerskih ostankih je ugotovil, da je pri nas potekal razvoj podobno, kot v srednji Evropi, le da so posamezne faze nastopale znatno prej kot severno od Alp. Ugotovil je tudi, da se je pri nas začel razvoj primarnih gozdov s fazo mešanega hrastovega gozda in se nadaljeval s fazo leske, medtem ko sta bili v Srednji Evropi ti dve fazi zamenjani. Rezultate svojega raziskovalnega dela je združil v delu Začetki in razvoj gozdov v Sloveniji (1996), kjer je ugotovil, da ni trajnih, stalnih ali končnih gozdnih združb, saj se gozdne združbe nenehno spreminjajo.

Akademik dr. Mitja Zupančič se je rodil 25.12.1931 v Ljubljani. Diplomiral je leta 1962 na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Doktoriral je leta 1977 na Gozdarski fakulteti v Sarajevu. Od leta 1962 je bil zaposlen na Biološkem inštitutu ZRC SAZU, kjer se je leta 2000 upokojil kot znanstveni svetnik. V razdobju od 1982 do 1992 je opravljal pomembne vodstvene funkcije (direktor, vršilec dolžnosti direktorja) na Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU. Leta 1993 je bil izvoljen za izrednega in leta 2001 za rednega člana SAZU.

Akademik Zupančič se je ukvarjal z raziskavami geobotanike in fitogeografije v Sloveniji, na Balkanskem polotoku in srednji Evropi. Preučeval je smrekove, borove, gabrove in bukovе gozdove ter subalpinsko grmiščno vegetacijo. Opisal je številne nove sintaksone (subasociacije, geografske variante, asociacije in podzveze) ter kritično obravnaval razred smrekovih gozdov. Poleg tega se je ukvarjal z vegetacijsko kartografijo, kjer je bil soavtor in sourednik karte potencialno naravne vegetacije bivše Jugoslavije in sodeloval tudi pri vegetacijski karti Evrope. Izdelal je tudi podrobno fitogeografsko členitev Slovenije in sodeloval pri številnih elaboratih za potrebe gozdarske prakse. Med drugim je napisal tudi dve deli o smrekovjih, in sicer Smrekovi gozdovi v mraziščih dinarskega gorstva Slovenije (1980) in Smrekovi gozdovi Slovenije (1999).

Dr. Lojze Marinček se je rodil 23. aprila 1932 v Ljubljani. Diplomiral je leta 1959 na gozdarskem oddelku Biotehniške fakultete. Doktoriral je leta 1976 na Univerzi v Beogradu. V letih 1961

do 1973 je bil zaposlen na Biroju za gozdarsko načrtovanje. Na Biološkem inštitutu se je zaposlil leta 1973 in je bil polno zaposlen do leta 1997. Leta 1985 je bil izvoljen v naziv znanstveni svetnik. V času osamosvojitve Slovenije se je začel ukvarjati s politiko. Med drugim je bil predsednik Demosa Ljubljane, ustanovil klub znanstvenikov SLS, itd. Leta 1997 je postal minister za znanost in tehnologijo v vladi RS. V teku mandata je bil nekaj časa tudi v.d. ministra za obrambo.

Osnovno delovno področje raziskav dr. Marinčka so gozdne združbe Slovenije, njihova ekologija, razvoj, njihova floristična sestava, sistematika in dinamika. Postavil je številne nove sintaksone, od subasociacij do zveze ter pripravil pregled poimenovanja številnih opisanih gozdnih združb. Na podlagi conalnih rastlinskih združb je postavil novo delitev ilirske florne province. Sam ali v soavtorstvu je opravil nomenklatorično revizijo asociacij gozdov navadnega gabra, bukovih gozdov in gradnovih gozdov ilirskega območja. Od leta 1990 intenzivno proučuje gozdove plemenitih listavcev. Organiziral in sodeloval je tudi pri vegetacijskem kartiranju ter je soavtor karte potencialno naravne vegetacije Jugoslavije v merilu 1:1 000 000 iz leta 1986. Napisal je več elaboratov za gozdarsko prakso in za sanacijo cestnih brežin. V širši javnosti je najbolj znana njegova monografija Bukovi gozdovi na Slovenskem (1987).

Znanstveni del simpozija je potekal v sedmih sekcijah predavanj ter dveh posterskih sekcijah. Zvrstilo se je kar 31 predavanj in štirinajst posterjev, kar kaže na velik obseg in hiter razvoj tovrstnih raziskav.

V prvi sekciji, ki jo je vodil prof. dr. Ivo Trinajstić, so bili referati s področja gozdne vegetacije: pragozd Štirovača na Hrvaškem v primerjavi s pragozdom Kočevski Rog, gozdovi smreke in jelke na območju Južnih Alp in Dinarskega gorstva, jelovo-bukovi gozdovi v Posočju, barjansko smrekovje v Sloveniji, gabrovi gozdovi ob Nadiži in sinsistematika gozda jesena in navadnega tevja.

Druga sekcija, ki jo je vodila prof. dr. Nada Hulina, je bila posvečena obvodni in vodni vegetaciji. Obsegala je predstavitev združbe iglaste site in prave potočarke na Cerkljanskem jezeru, spremembe vegetacijske odeje povodja Dragonje v zadnjih 30 letih, združbe pepelnatosive vrbe v jugovzhodni Sloveniji, obmorske vegetacije ob Kaštelanskem zalivu in predstavitev makrobentoških alg v Tržaškem zalivu.

Tretja sekcija, ki jo je vodil prof. dr. Andrej Martinčič, je obravnavala palinološke in floristične teme: sledenje cvetnega prahu v zraku v Sloveniji, problematika avtohtonosti pušpana v Sloveniji ter ujemanje fitogeografske delitve Slovenije z vzorci razširjenosti vrst.

Četrta sekcija je bila posvečena suhim traviščem in grmišnim združbam. Vodil jo je prof. dr. Vlado Matevski. Obdelali so grmiščno združbo navadne kaline in rdečega dreva na Hrvaškem, sintaksonomijo in singenezo gozdov in grmišč v celinskem delu Dinarskega gorstva, traviščno vegetacijo na Tirolskem, travišča na silikatih na Pohorju ter gozdne robove na Hrvaškem.

V peti sekciji, ki jo je vodil prof. dr. Sulejman Redžić in je bila posvečena ruderalni, naskalni in meliščni vegetaciji, so obdelali ruderalno in obcestno vegetacijo zahodne Madžarske, soodvisnost med vegetacijo in vegetacijskim pokrovom na cestnih brežinah, vegetacijo na grohotnih tleh v mraziščih na Snežniku ter vegetacijo skalnih razpok na starih zidovih v Ljubljani.

Šesto sekcijo, ki je obravnavala procese v gozdnih združbah, je vodila prof. dr. Zinka Pavletić. Tu so bili na programu referati o genetskih razlikah med populacijami smreke, spremembah talnih razmer in vrstne sestave v borovju in bukovju po požaru, naravni obnovi gorskih bukovih gozdov ter dopolnjevanju morfoloških in molekularnih taksonomskih metod na primeru mikoriznih in patogenih gliv.

Sedma sekcija je bila posvečena uporabi in analizi fitocenoloških spoznanj. Vodil jo je prof. dr. Tone Wraber. Obdelana je bila zastopnost fitocenoloških in fitogeografskih vsebin v veljavnih učnih načrtih, bibliometrična in geografska analiza objavljenih del o vegetaciji v Sloveniji, vprašanje ali so habitatni tipi lahko zamenjava za sintaksone ter analiza gozdnih združb s pomočjo GIS operacij.

Prva posterska sekcija je bila namenjena vegetaciji. Predstavljena je bila asociacija *Plantagini-Limonietum cancellati* na jadranskih otokih, naravni rezervat Vorderweissstürchl v nacionalnem

parku Hohe Tauern v Avstriji, plevelne združbe žit na Hrvaškem, kartiranje habitatnih tipov na Radenskem polju, nova asociacija *Veronico-Cardaminetum graecae* v južnem delu Makedonije, vegetacija razreda *Isoëto-Nanojuncetea* v Sloveniji in gradientna analiza travnišč reda *Brometalia erecti* v osrednji Sloveniji.

Floristika in taksonomija so bile teme druge posterske sekcije. Posterji so obravnavali fitogeografsko oznako vodne, močvirske in obrežne flore v Pomurju, razširjenost vrst iz skupine poljske bekice v Sloveniji, družino kukavičevk na otoku Biševo, razširjenost vrst mlečkov iz podrodov *Euphorbia* subgen. *Esula* in subgen. *Agaloma* v Sloveniji, rezultate kartiranja omelovk v Sloveniji, razširjenost vrst rodu *Crocus* L. na Hrvaškem in taxon *Juncus* subgenus *Septati* v Sloveniji.

Simpozija se je udeležilo okrog 80 udeležencev iz 8 evropskih držav: Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Makedonije, Avstrije, Italije, Madžarske in Španije.

Prvi dan predavanj in posterjev se je zaključil z večerjo v hotelu M, kjer so slavljence počastili s torto. Ob koncu naslednjega dne je znanstveni del simpozija zaključil dr. Andraž Čarni, ki je ob diapozitivih z utrinki s simpozija na kratko obnovil dogajanje teh dveh dnevov. Simpozij pa se je zaključil v soboto 24. 11. z ekskurzijo v Škocjanske jame, ki jo je vodil prof. dr. Andrej Martinčič. Udeleženci ekskurzije so se lahko seznanili z zanimivo vegetacijo v jami in na njenem vhodu.

Uvodna predavanja in povzetki vseh prispevkov v slovenščini in angleščini ter opis ekskurzije so izšli v zborniku (ur. A. Čarni).

Pokrovitelji simpozija so bili Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport republike Slovenije in Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti za kar se jim lepo zahvaljujemo.

Na simpoziju smo lahko izmenjali izkušnje ter pridobili nova znanja. Srečali smo se s kolegi in poglobili obstoječe delovne stike in navezali nove, ki bodo pripomogli k še plodnejšem delu v prihodnje. Prav gotovo bo simpozij vegetacija Slovenije in sosednjih območij 2001 pripomogel k hitrejšemu razvoju raziskav vegetacije na tem območju.

Petra Košir